

Vzťah Dóciovcov s mestami na hornom a strednom Pohroní na konci stredoveku

PETER IVANIČ

Rod Dóciovcov (Dóczi, Dóczy) patril k starým uhorským rodinám. Priezvisko Dóci podľa Gustáva Wenzela pochádza z názvu dediny Dócz v Čongrádskej stolici.¹ V 15. storočí existovali dva rody. Starší rod používal prídanie „de Dócz“ a vlastnil veľké majetky v Temešskej, Zarandskej a Aradskej stolici.² Druhý rod svoj pôvod odvodzoval z Veľkej Lúče (dnes súčasť Lúče na Ostrove) vo vtedajšej Bratislavskej stolici.³ Názov tejto dediny vo svojom prídaní používajú až v 16. storočí. V rokoch 1504 a 1506 Vladislav II. spomína Františka Dóciho ako „Egregius Franciscus Dóczy de Nagy-Lucse“.⁴ Avšak už roku 1443 sa spomína jeho predok Michal Dóci a roku 1458 sa uvádza Juraj Dóci, kapitán hradu Világoš.⁵ Významným uhorským hodnostárom z tohto rodu sa stal Urban Dóci, ktorý bol v rokoch 1476-1479 stoličnobelehradským prepoštom, od roku 1480 päťkostolským prepoštom, kráľovským pokladníkom a zástupcom vacovského biskupa. V rokoch 1481-1492 bol rábskym a v rokoch 1486-1492 aj jágerským biskupom, zároveň v rokoch 1474 až 1492 kráľovským miestodržiteľom.⁶ Urban Dóci získal za svoje služby majetky najskôr v Bratislavskej stolici.⁷ Dňa 11. júna 1479 jemu a jeho bratom kráľ Matej Korvín daroval hrad Revište. Toto mu potvrdil aj jeden z jeho predchádzajúcich majiteľov Peter Čech.⁸ V nasledujúcich rokoch Urban a jeho rodina získali ďalšie majetky vo viacerých stoliciach, medzi inými aj dediny v blízkosti banských miest na Pohroní – Háj, Čremošné a Štubňu.⁹ 21. novembra 1490 si vdova po Matejovi Korvínovi, kráľovná Beatrix, požičala od Urbana 8000 zlatých, za čo dostal do zálohu hrady Šášov a Slovenskú Ľupču spolu s ich príslušenstvom. O osem dní neskôr sa pôžička zvýšila na

¹ WENZEL, Gusztáv. *Az alsómagy, bányavárosok küzdelmei a nagylúcsei Dócszyakkal*. Budapest : A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár-Hivatala, 1976, s. 6.

² Tamže.

³ Tamže, s. 7.

⁴ Tamže.

⁵ NAGY, Iván. *Magyarország családai III*. Budapest : Arcanum 2003, s. 335. (DVD-ROM)

⁶ BOROVSKY, Samu. *Magyarország vármegyéi és városai. Bars vármegye*. Budapest : Arcanum 2003, s. 533. (DVD-ROM)

⁷ WENZEL, ref. 1, s. 10.

⁸ Tamže, s. 11-12.

⁹ Tamže, s. 13-14.

16 000 a zálohovú držbu spomínaných hradov potvrdil aj Vladislav II.¹⁰ Dóciovci tak na Pohroní získali do vlastníctva tri mestá a 21 dedín spolu s dvoma prédiami v hradnom panstve Lupča, ďalších 16 dedín, 18 prédií a mýto na panstve Šášov.¹¹ Čo sa týka hradného panstva Revište, nezachoval sa súpis príslušenstva z obdobia, keď ho Urban Dóci získal. Existujú však súpisy o niekoľko desiatok rokov staršie. Roku 1414 patrilo k panstvu 15 dedín a jedno mýto.¹² Týmto sa stali Dóciovci rozhodujúcou politickou silou v oblasti Pohronia. 21. októbra 1492 Urban Dóci zomrel.¹³ Hradné panstvá Revište, Slovenská Lupča a Šášov zdedili po ňom bratia. Po roku 1500 zostáva Slovenská Lupča v države Urbanovho brata Jána a jeho potomkov. Revište a Šášov vlastnili spoločne Ladislav, syn Blažej a František, syn Benedikta. Po smrti Ladislava roku 1520 pripadlo Františkovi a jeho rodine len Revište a Šášov sa stáva majetkom jeho strýka Jána.¹⁴ František Dóci získal roku 1513 hodnosť hlavného komorníka na dvore následníka uhorského trónu Ľudovíta II. Jagelovského¹⁵ a v rokoch 1516-1526 bol hlavným tekovským županom.¹⁶

Keď Dóciovci získali hradné panstvá Revište, Šášov a Slovenskú Lupču, dostali sa do priameho kontaktu s bankskými mestami, ktoré boli už dávnejšie združené vo Zväze stredoslovenských bankských miest.¹⁷ Roku 1494 musela kráľovná Beatrix riešiť prípad, keď Blažej Dóci nedovolil kremnickému ťažiarovi Pavlovi Federicimu otvoriť novú baňu na svojom území. Federici v liste adresovanom Blažejovi žiada, aby nerobil bankským mestám ťažkosti. Uvádza sa tu aj, že sa na bankské mestá sťažoval Ján Dóci. Beatrix sľúbila danú sťažnosť vyšetriť.¹⁸ Spor medzi mestami a Dóciovcami sa však naďalej vyostroval a vyvrcholil 12. februára 1497, keď obyvatelia z Banskej Štiavnice, Hodruše, Banskej Belej, Kremnice a Pukanca zaútočili na dóciovskú kúriu v Ladomeri. Druhý útok sa uskutočnil 26. februára a smeroval na žarnovickú kúriu, mýtnicu a jatku. Posledný útok zorganizovali 19. marca na Kvetnú nedeľu na Dolné Hámre. Pri týchto útokoch útočníci zbili niekoľkých poddaných Dóciovcov a spôsobili značné majetkové škody.¹⁹ Podľa vtedajších záznamov sa útokov zúčastnilo 47 obyvateľov z Kremnice, 85 z Banskej

¹⁰ Tamže, s. 16.

¹¹ Tamže, s. 19-20, pozn. 1. Je tu uvedená listina kráľovnej Beatrix so súpisom majetku, ktorý bol daný do zálohu Urbanovi Dóciemu v roku 1490.

¹² MÁLYUSZ, Elémer – BORSA, Iván (eds.). *Zsigmondkori oklevéltár IV. (1413-1414)*. Budapest : Arcanum, 2003, č. 2549. (CD-ROM)

¹³ WENZEL, ref. 1, s. 17.

¹⁴ Tamže, s. 21. GINDL, Jozef. *Banskokomorské majetky na strednom Slovensku vo svetle porovnávacích štatistik k roku 1721*. In *Historický zborník kraja IV*. Banská Bystrica : Stredoslovenské vydavateľstvo, 1969, s. 93. BAĐURÍK, Jozef. *Z dejín revištského panstva*. In *Zborník filozofickej fakulty UK. Historica*. 26. Bratislava : FF UK, 1975, s. 175.

¹⁵ WENZEL, ref. 1, s. 29.

¹⁶ NOVÁKOVÁ, Veronika. *Vývoj správy a spisomňovania v Tekovskej stolici do roku 1526*. In *Slovenská archivistika*, 1988, roč. 23, č. 2, s. 47.

¹⁷ Ku vzniku Zväzu stredoslovenských bankských miest pozri BOLERÁZSKY, Vojtech – VOZÁR, Jozef. *Sväz stredoslovenských bankských miest*. In *Historický zborník kraja. II*. Banská Bystrica : Stredoslovenské vydavateľstvo, 1965, s. 92.

¹⁸ BERZEVICZY, Albert. *Aragoniai Beatrix magyar királyné életére vonatkozó okiratok*. Budapest, 1914, s. 310-311.

¹⁹ WENZEL, ref. 1, s. 36-42.

Štiavnice, 49 z Banskej Belej, 38 z Hodruše a 7 z Pukanca.²⁰ 7. septembra 1497 sa pred ostrihomskou kapitulou dohodlo, že spomínané mestá zaplatia Dóciovcom pokutu 1200 zlatých florénov,²¹ ale Dóciovci im z tejto sumy štvrtinu odpustili.²² Pravdepodobne však mestá ani zníženú sumu nesplatili, pretože záležitosť sa riešila aj po nástupe Ľudovíta II. na uhorský trón. Ladislav Dóci obvinil Banskú Štiavnicu, Hodrušu a Banskú Belú, že nezaplatili za škody spôsobené roku 1497.²³ Historici V. Bolerázsky a J. Vozár dávali do súvislosti s udalosťou z roku 1497 aj vypálenie Banskej Bystrice roku 1500.²⁴ Hoci roku 1524 sa spomína, že tento požiar zapríčinil turzovský faktor,²⁵ podozrenie z podpálenia Banskej Bystrice uvádza aj Matej Bel roku 1736.²⁶

Pri preskúmaní privilégií a práv stredoslovenských banských miest v roku 1500 vydal Vladislav II. dve listiny.²⁷ V prvej z nich žiadal Dóciovcov, aby nebránili ťažiť drevo pre banské potreby v kráľovských lesoch, ktoré mali v dŕžave. V druhej informoval predstaviteľov Zvolenskej, Liptovskej, Oravskej, Turčianskej, Novohradskej, Gemerskej, Hontianskej, Tekovskej, Pilišskej, Ostrihomskej a Stolnobelehradskej stolice, že obyvatelia banských miest sú oslobodení od výberu mýta a majú právo ťažiť slobodne drevo pre bane a huty.²⁸ Toto nariadenie však nebolo rešpektované. V nasledujúcom roku – po sťažnosti miest – toto nariadenie zopakoval. Roku 1502 vydal panovník nové privilégium, kde banským mestám potvrdil právo slobodne ťažiť drevo a oslobodil ich od platenia poplatkov v celom Uhorsku. Tu bolo aj spomenuté, že mestá sa môžu proti Dóciovcom a iným, kto by narušil ich práva, slobodne brániť.²⁹ Toto uplatnila roku 1509 Nová Baňa. Novobančania na čele s richtárom Thelemenom Mezerom a spolu s poddanými z Brehov napadli na ceste do Kopaníc revíštského kastelána Ondreja Kováča. Potom vtrhli do Kopaníc a oslobodili dvoch baníkov z Banskej Štiavnice. Následne ich v Banskej Štiavnici odovzdali mestskej rade.³⁰ Dóciovci sa opäť dostali do ostrého konfliktu s Novou Baňou, keď roku 1520 začali v Dolných a Horných Hámroch otvárať bane a rozširovať ich na úkor mestského chotára. Novobančania prepadli tieto osady a bane a spôsobili v nich značné škody. Na odplatu František Dóci zničil vodné jarky, ktoré privádzali vodu k banskému čerpadlu a stupám pri štôlni Reissenschuch.³¹ V lete 1516 zaútočili Banskoštiavničania na dóciovské krčmy v Dolných Hámroch a Žarnovici, kde napadli aj mýto.³² Roku 1522 Ľudovít II. daroval

²⁰ WENZEL, ref. 1, s. 39-40, pozn. 1.

²¹ Tamže, s. 41.

²² BOLERÁZSKY – VOZÁR, ref. 17, s. 109.

²³ WENZEL, ref. 1, s. 72, pozn. 2.

²⁴ BOLERÁZSKY – VOZÁR, ref. 17, s. 109.

²⁵ MATULAY, Ctibor (ed.). *Mesto Banská Bystrica. Katalóg administratívnych a súdnych písomností. (1020) 1255-1536. I.* Bratislava : Archívna správa MV SR, 1980, s. 187, č. 576.

²⁶ BELL, Mathias. *Notitia Hungariae novae historico geographica II.* Viennae Austriae, 1736, s. 418.

²⁷ K prešetrovaniu výsad stredoslovenských miest pozri Tamže, s. 104, č. 327, 328.

²⁸ Tamže, s. 104-105, č. 329.

²⁹ Tamže, s. 108, č. 338.

³⁰ WENZEL, ref. 1, s. 59-60.

³¹ Tamže, s. 83.

³² Tamže, s. 71, pozn.1.

stredoslovenské banské mestá svojej manželke Márii,³³ ktorej sa podarilo načas urovnať spory medzi Dóciovcami a mestami.³⁴ Roku 1525 a 1526 vznikli nepokoje medzi baníkmi v banských mestách,³⁵ ktoré sa Damián Dóci rozhodol využiť vo svoj prospech. V lete 1525 sa zamiešal do konfliktu baníckych robotníkov s banskobystrickými mešťanmi. Snažil sa získať na svoju stranu baníkov tým, že im odpredával voly, ako i tým, že poškodzoval mäsiarsky cech v meste.³⁶ V roku 1526 sa pred budínskou kapitulou sťažoval notár Banskej Štiavnice Bartolomej, že František Dóci a jeho syn Ladislav dávajú víno štiavnickým a hodruškým baníkom a títo potom odmietajú pracovať a robia výtržnosti.³⁷ Na druhej strane Banskoštiavničania požiadali o pomoc proti povstalcovi Františka Dóciho, ktorý im však pomôcť nemohol. Odvolával sa pritom na vojnu proti Turkom.³⁸

Najviac konfliktov mali Dóciovci s mestami na hornom a strednom Pohroní, najmä s Banskou Bystricou a Breznom. Prvýkrát sa dozvedáme o spore medzi Banskou Bystricou a Dóciovcami roku 1502 z mandátu Vladislava II. Uvádza sa tu, že odkedy Dóciovci vlastnia Šášov a Slovenskú Ľupču, požadujú od mešťanov banských miest platbu mýta a bránia ťažbe dreva. V dokumente sa neuvádza Banská Bystrica, ale sedem stredoslovenských banských miest.³⁹ Roku 1513 sa viedol spor medzi mestom a Dóciovcami z dôvodu uväznenia ich dvoch žoldnierov. 12. 10. 1513 sa Matej Pistor a koniar Stanislav prepadli spolu s ďalšími šiestimi ozbrojencami jazdca z Banskej Bystrice, ktorý niesol výplatu a potraviny pre hutníkov na Ľupčici. Prepad im prekazili sami hutníci a spomínaných dvoch žoldnierov chytili. Pri vypočúvaní priznali aj iné prepady Banskobystričanov na Ľupčianskom území. Ukradnuté veci dávali svojmu pánovi a ten ich rozdeľoval.⁴⁰ Táto udalosť nebola uzavretá ani o dva roky neskôr. Vladislav II. prikázal vtedy mestským radám Kremnice, Banskej Štiavnice, Pukanca, Banskej Belej, Ľubietovej a zástupcom Zvolenskej stolice, aby tento prípad uzavreli, pretože jeden väzeň ušiel a druhý stojí Banskú Bystricu zbytočné výdavky.⁴¹ Nasledujúci rok sa panovník opäť musel zaoberať týmto prípadom, pretože Damián a František Dóciovci považovali súd banských miest za zaujatý.⁴² V tom istom roku sa banskobystrická rada sťažovala na Damiána, že sa odmietol dostaviť v tomto prípade pred zmiešaný súd.⁴³ Z roku 1515 pochádza pomerne obsiahla žaloba Banskej Bystrice na Damiána Dóciho. Mesto v nej spísalo príkoria, ktoré sa diali voči nemu za niekoľko predchádzajúcich rokov. Dozvedáme sa z nej, že Damián Banskobystričanov niekoľkokrát

³³ MATULAY, ref. 26, s. 171, č. 528

³⁴ BOLERÁZSKY–VOZÁR, ref. 17, s. 112.

³⁵ Bližšie k povstaniu pozri RATKOŠ, Peter. *Povstanie baníkov na Slovensku roku 1525-1526*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1963, 344 s.

³⁶ RATKOŠ, Peter. *Dokumenty k baníckemu povstaniu na Slovensku (1525-1526)*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1957, s. 86, č. 40.

³⁷ Tamže, s. 181-182, č. 105.

³⁸ Tamže, s. 190-191, č. 114.

³⁹ MATULAY, ref. 26, s. 108, č. 338.

⁴⁰ Tamže, s. 126-127, č. 393, 394, 396.

⁴¹ Tamže, s. 131, č. 411.

⁴² Tamže, s. 134, č. 417.

⁴³ Tamže, s. 143, č. 443.

prinútil platiť mýto a niekoľkých aj olúpil. Robotníkov v baniach na Jasení vyhánal, olupoval, dal zbiť a väznil. Po požiari Banskej Bystrice v roku 1500 zabavil plte s drevom na Hrone, ktoré bolo určené na opravu mesta. Okrem toho prisľúbil odmenu dvom valachom za to, že sa zaviazali Banskú Bystricu podpáliť.⁴⁴

Z nasledujúceho roku je známa ďalšia sťažnosť banskobystrickej mestskej rady na Damiána. Okrem toho, že sa tu opakovane spomínajú prepady mešťanov, sťažovali sa aj na Damiánovu manželku, že vymáha poplatky za pasenie oviec na mestskom teritóriu, ktoré považuje za lupčiansky majetok.⁴⁵ Vo februári 1524 sa mestská rada sťažovala kráľovnej Márii na porušovanie teloniálnej imunity a prepádanie mešťanov zo strany Damiána.⁴⁶ O mesiac im kráľovná odpovedala, že nech sa spíšu všetky takéto prípady a mesto nech sa bráni voči Damiánovi svojpomocne.⁴⁷ V lete 1525 sa Damián opäť zamiešal do konfliktu baníckych robotníkov s mešťanmi.⁴⁸

Konflikt medzi Dóciovcami a Breznom súvisel s privilégiami tohto mesta. Mestské výsady dostalo Brezno od Ľudovíta I. roku 1380.⁴⁹ Keď ho roku 1441 ho kráľovná Alžbeta zálohovala Jurajovi Horvátovi z Korbavy, spomína sa už ako súčasť hradného panstva Ľupča.⁵⁰ Toto potvrdil roku 1455 aj kráľ Ladislav V.⁵¹ Keď Urban Dóci získal hrad Slovenskú Ľupču, medzi jeho pertinenciami sa opäť spomína Brezno.⁵² Na druhej strane roku 1494 Vladislav II. potvrdil staršie privilégiá Brezna,⁵³ čím vznikol spor medzi Dóciovcami a mešťanmi. Roku 1500 Vladislav II. vystúpil na strane obyvateľov Brezna proti Damiánovi Dóciimu. Roku 1513 nariadil županovi Zvolenskej stolice a jeho zástupcovi, aby chránili Brežňanov, pretože Dóciovci od nich vyberajú mýto a poplatky a poškodzujú ich na majetku.⁵⁴ Na druhej strane ten istý panovník v rokoch 1512 a 1513 nariadil poslušnosť obyvateľov Brezna voči Dóciovcom. Roku 1512 ešte k tomu zakázal richtárovi a prisázným Banskej Bystrice miešať sa do sporu medzi Breznom a Dóciovcami.⁵⁵ O rok neskôr však panovník musel riešiť žalobu Františka Dóciho, ktorý sa

⁴⁴ Tamže, s. 131-132, č. 412. Výpoveď dvoch valachov o nahováraní na podpálenie mesta pozri Tamže, s. 133, č. 413.

⁴⁵ Tamže, s. 143, č. 443.

⁴⁶ Tamže, s. 183, č. 568.

⁴⁷ Tamže, s. 187, č. 576.

⁴⁸ RATKOŠ, ref. 36, s. 86, č. 40.

⁴⁹ FEJÉR, György (ed.). *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus IX/5*. Budapest : Arcanum, 2004, s. 390-391, č. 208. (PC CD-ROM)

⁵⁰ RÁCZ, György. *A középkori Magyarország levéltári forrásainak adatbázisa (DL-DF 4.2)*. Budapest : Arcanum, 2003, DL 30 857. (PC CD-ROM)

⁵¹ Tamže, DL 30 859.

⁵² WENZEL, ref. 1, s. 20.

⁵³ BOLERÁZSKY, Vojtech. *Zo starších dejín mesta Brezna a jeho bojov s Dóczyovcami o samostatnosť*. In *Historický sborník kraja. III*. Banská Bystrica : Stredoslovenské vydavateľstvo, 1967, s. 61.

⁵⁴ Tamže.

⁵⁵ WENZEL, ref. 1, s. 65. Podobne panovník zakázal sa miešať do tohto sporu Zvolenskej stolici v roku 1513 a v nasledujúcom roku mestám Kremnica a Banská Štiavnica. LACKO, Richard. *Kapitoly zo starších dejín mesta*. In *Brezno v premenách času*. Banská Bystrica : Štúdio Harmony 2005, s. 34.

sťažoval, že Brežňania obsadili mlyn v Slovenskej Ľupči.⁵⁶ Napokon roku 1514 Vladislav II. potvrdil, že Brezno oddávna patrí Ľupčianskemu hradu a preto Brežňania majú poslúchať Dóciovcov.⁵⁷ V tomto roku však kráľ protestoval proti uväzneniu breznianskych baníkov Dóciovcami a prikázal ich oslobodiť.⁵⁸ Okolo 1. júna 1514 boli totiž viacerí breznianski baníci uväznení na hrade Slovenská Ľupča a dvaja z nich čoskoro umreli. Toto vyvolalo pobúrenie medzi ostatnými baníkmi.⁵⁹

Z roku 1515 pochádza mandát, v ktorom Vladislav II. zakázal Dóciovcom vyberať od Brežňanov poplatky, ničiť lesy a akokoľvek im škodiť a zároveň nariadil, aby boli doteraz spôsobené škody nahradené.⁶⁰ Spor medzi Dóciovcami a mestom vyvrcholil v roku 1517, keď 30. apríla títo vyrabovali a vypálili mesto a kostol. Zamkli a podpálili faru, kde sa uchýlili ženy a deti. Okrem majetku mešťanov zničili a vyplienili aj kráľovský komorský dom, kde bolo uskladnené zlato a striebro z breznianskych baní. Pri prepade zahynulo okolo 30 ľudí, vrátane dvoch kňazov.⁶¹ Roku 1518 Ľudovít II. poveril Gregora, Alexeja a Jána Thurzovcov, aby chránili Brezno proti akýmkoľvek útočníkom, predovšetkým proti Dóciovcom. Zároveň zdôraznil, že mesto je pod jeho ochranou. O rok neskôr panovník opäť požiadal banskobystrického ťažiara Alexeja Thurzu o ochranu Brezna, zrejme bez účinku, lebo roku 1520 sa obrátil priamo na Dóciovcov. Zakázal im poškodzovať majetok, prenasledovať a znepokojovať Brežňanov. Zároveň ich upozornil, že mesto patrí jemu a Dóciovci naň nemajú žiadny nárok.⁶² Roku 1522 dostala Brezno od manžela do daru kráľovná Mária.⁶³

Zachované dokumenty svedčia jasne o dlhotrvajúcich sporoch medzi Dóciovcami a banskými mestami na hornom a strednom Pohroní. Tieto sa mnohokrát nevedli len úradným spôsobom, ale prerástli do ostrých ozbrojených konfliktov. Príčiny boli rôzne. Problémom boli predovšetkým presne nevymedzené chotárne hranice. Dóciovcov lákalo hlavne bohatstvo týchto miest a ich obyvateľov. Blízke vzťahy s panovníckym dvorom, najmä prostredníctvom Františka Dóciho, dovolili beztretné porušovať privilégiá miest, olupovať a neprávom vyberať poplatky od ich obyvateľov. Mestá sa prakticky nemohli spoliehať na priamy zásah panovníckej moci, preto zobrali niekoľkokrát spravodlivosť do vlastných rúk. Dóciovci však takisto využili nemohúcnosť kráľa a použili vojenskú silu. Evidentne sa to prejavilo pri prepade Brezna v roku 1517, keď z toho Dóciovci vyšli bez akejkoľvek ujmy.

---

⁵⁶ Tamže, s. 65.

⁵⁷ Tamže, s. 67-68, pozn.4.

⁵⁸ MATULAY, ref. 26, s. 127, č. 399. BOLERÁZSKY, ref. 53, s. 62.

⁵⁹ RATKOŠ, ref. 35, s. 40.

⁶⁰ BOLERÁZSKY, ref. 53, s. 62.

⁶¹ WENZEL, ref. 1, s. 74. LACKO, ref. 55, s. 34. MATULAY, Ctibor. *Kongregačný protokol zvolenskej župy z r. 1506-1579*. In *Historické štúdie. 11*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1966, s. 196.

⁶² BOLERÁZSKY, ref. 53, s. 63. LACKO, ref. 55, s. 34.

⁶³ MATULAY, ref. 26, s. 171, č. 528.